

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

במות עט

מהר"ל חידושי אגדות עניין: שלשה סימנים יש באומה זו

מגלה עמוקות ואתחנן אופן יא

והנה התפלל משה לעצרה נא מלשון אשה עוצרה, שרצה עוד ללכת בגלגול ולהתעבר ולצא לעולם הזה פעם רביעית, ויודע היה משה שיהיו ימיו מאה ועשרים שנה, כמו שכתוב בספר בראשית (שם ו, ג) צשג"ס הוא צשר זה משה (והיו ימיו מאה ועשרים [סולין קלט:]), ועל זה אמר ה' אלהים יודע אני שכבר נשלם זמן הקץ של מספר ימי חיי צוה העולם, ועל זה אמר צעת ההיא לאמר כשהייתי בן ק"ך שנה, ויודע אני שכבר נשלם הזמן שקלצ לי הקצ"ה להיות צוה העולם, כי כבר גילה הקצ"ה למשה צמראה הסנה שיהיו ימיו כמניין הסנ"ה שהוא ק"ך שנה, ואם כן יודע היה משה שמוכרח עתה למות. לכן אמר אתה החלות להראות את עצדך, כבר גלית לי מספר ימי חיי, אצל תפלתי היא על סוד הגלגול שהוא חסד אל, שכן חס"ד בגימטריא גלגול, לכן אמר מי אל צשמים וצארך אני מתפלל לו עוד פעם אחרת, לכן אמר לעצרה נא, צפעס הזאת אצא צסוד העצור והגלגול.

והשיב לו הקצ"ה רצ לך, כבר נשלם גלגולך, וכתוב הן כל אלה יפעל אל פעמים ושלש עס גצר (איוב לג), וצמלת גצ"ר נרמזין ג' גלגולים שזכר משה, גלגול ראשון את גדלך, מסטרא דאצרהס שהוא גומל חסדים ג' של גצ"ר. ואת ידך הצוקה, הוא יחזק גלגול שני צ' של גצ"ר ציישנים. אשר מי אל גלגול שלישי, הוא יעקב ר' של גצר רחמנים. נמצא שהשלמת ג' גלגולים של ג' אצות, לכן אל תוסף דצר אלי עוד, שתתגלגל עוד צפעס רביעית:

ג' סימנים יש באומה (שם ע"ט ע"א). אמר דוד ב' וכו'. ויש לך לדעת מה סימנים יש באומה זו רחמנין שאלו ג' סימנים הם וביישנין וגומלי חסדים. באומה הישראלית, כי ירשו אלו ג' סימנים מן האבות, כי בא להם מדת הרחמים מן יעקב שמדתו מדת הרחמים שכך כתיב אצלו (בראשית מ"ג) ואל שדי יתן לכם רחמים, וכן ירשו מדת הבושה מן יצחק שהרי מדת הבושה הוא מדת היראה וזהו מדת יצחק כי מדתו [היראה, וכדכתיב (שם ל"א) וישבע] יעקב בפחד יצחק אביו, גמילות חסדים מן אברהם דכתיב אצלו (שם י"ח) למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה וגומר, הרי לך כי מדת אברהם מדת החסד כאשר ידוע. ולפיכך מי שיש בו ג' סימנים הללו ראוי לדבק באומה זו.

עיון יעקב

שלשה סימנים יש באומה זו. ע"ד דאיתא בשבת פ' רבי עקיבא [פח]. דרש האי גלילאי בריך רחמנא דיהיב אוריין תליתאי לעם תליתאי על ידי תליתאי ביום תליתאי בירחא תליתאי לכן יש ג' סימנים באומה זו ועל שלשה דברים העולם עומד וקיים ונגד שלשה אבות והחוט המשולש לא במהרה ינתק:

רבי צדוק הכהן דובר צדק

[יח] ד' א', לא חסיד אני כו'.⁸⁶ פירוש חסיד הוא הנבדל מקנאה תאוה וכבוד שמוציאין את האדם מן העולם כו' (אבות ד, כא) וכנגדן שלושה דברים שהעולם עומד (שם א, ב). כי תורה היא תיקון לתאוה כמו שנאמר ועץ חיים תאוה באה. תורה. ועבודה תיקון לכבוד, כי אין כבוד במקום עבודת ה' יתברך, וכמו שאמרו בבני עלי כי מכבדי וגו',⁸⁷ וכמו שאמרו (פסחים נו, ב) ביששכר דכריך ידיה בשיראי ועביד, כי העבודה היא עבודת עבד, ואין חולקין כבוד לתלמיד במקום הרב, ומאין יחפוץ בכבוד אחר שיודע רבונו ומכיר קונו וגדולתו ושפלת עצמו. וגמילות חסדים בין אדם לחבירו, נגד קנאת איש מרעהו שממנו מקור כלל עבירות שבני אדם לחבירו. וואולי נגד זה יועצים באחיתופל

